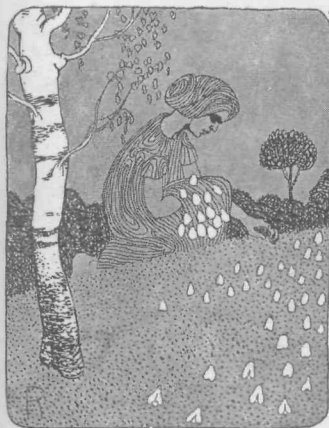

'ZVONČEK'

LIST'S PODO:
BAMI'ZA:::
SLOVENSKO
MLADINO:::

Štev. 6.

V Ljubljani, 1. rožnika 1909.

Leto X.

Drobne pesmi.

Pod lipo.

Povej mi, lipica,
kdaj lepši dnevi
in kdaj odsevi
blesteče zarje
Slovencem pridejo!?

Cvetoča lipica
je vztrepetala
in šepetala:
„O, prišli bodo —
jaz ne učakam jih!“

Če imel bi perutničke.

Če imel bi perutničke
kakor drobne lastavičke,
pa bi zletel tja na gričke
rojstvene!

Tam v mladosti svoje raju
pel o ženinu bi maju,
pel o rojstvenem bi kraju
pesemce . . .

Kaj mi poje drobni ptiček?

Kaj mi poje drobni ptiček,
ki od juga je priletel
in je drobno gnezdo spletel
v belem grmu glogovem?

„Res lepo je tam na jugu
v palmovih zelenih gajih,
v zlatih zarjinih sijajih
v vrtil pomarančinah! —

A veliko prijetneje
je v domačih logih, gričih,
v tihih borovih vršičih,
ki šuštiijo v sapici . . .“

Pesem pel je drobni ptiček;
pesem sem zapel jaz tudi
o domači dragi grudi
in o dragi mami . . .

Pesem dela.

Pesem dela	Odbežala
so zapele ptice,	mlada že pomlad je;
sladek vonj so	že prinaša
dahnile cvetice	k nam zeleno sadje
v topli zrak,	mamica jesen,
črez nebo priplaval	podari ga njemu
je srebrn oblak . . .	ki ni taval len.

In šel bom v gozd . . .

In šel bom v gozd	Oj, daj nazaj
in pesemco zapel:	mi lepe sanje vse,
„Oj, ti mladost,	enkrat še vsaj
zakaj ne vrneš se?	prišetaj k meni v vas!“

Tako bom šel
v zeleni, tihi gozd
in pesem pel
in klical bom mladost.

Ne vrne se.

Šel sem v borov gaj	Vzcveti, vzcveti mi,
in sem pesem pel:	o, življenja maj,
„Vrni, maj vesel,	kot si mi nekdanj
vrni se nazaj!	zopet sveti mi!“

Ni se vrnil maj,
zbežal je kot val;
komaj mi je dal
gaj še jek nazaj.

Brezi.

Kaj, breza srebrolista,	A včeraj mladi fantje
tako plaho drhtiš?	so mimo šli trije,
Mar plakaš za pomladjo,	na ramah pa imeli
jeseni se bojiš?	sekire so ostré.
„Kaj, če odšla je vesna,	In ko so mimo prišli,
črez leto pride spet;	pa sem jih slišala:
kaj, če jesen otožna	Poglej to lepo brezo —
potrگا trati cvet!	no, jutri pade ta.“

Bogumil Gorenjko.

Le urno dvigajte peté! . . .

Kaj nam je pripovedoval naš dedek.

Píše A. Pesek.

1. Slabota.

(Dalje.)

X.

službenec Slabota je skrbno stregel psom ter poslušal, kaj so govorili v cesarskem gradu. Zvedel je, da je cesar razposlal na vse strani jezdece, ki bi naj poiskali in pozvedeli, kam je izginil junak z rešeno najstarejšo cesarično, a jezdec za jezdecem se je vrnil, o junaku in najstarejši cesarični pa ni bilo ne sluha ne duha. Nihče ju ni videl ali slišal kaj o njiju. Izginila sta kakor da sta se pogreznila v zemljo ali odplavala v oblake, in ljudje so domnevali razne reči o junaku. Eni so trdili, da je čarovnik, drugi, da je bil angel božji, tretji so skomizgali z ramami ter si mislili kaj drugega. — Cesar je žaloval za izgubljeno hčerko, a rekel je: „Naj bo v božjem imenu, bolje je, da jo je odvedel rešitelj junak, kakor pa da bi jo bil požrl grozni zmaj.“

Tako je minila sobota in tudi nedelja in zopet se je polastil ljudi in cesarja strah in groza, zakaj napočil je nov teden, in v petek pride zopet zmaj in treba mu bo žrtvovati srednjo cesarično.

Cesar je dal razglasiti, da dá junaku, ki bi se osmelil podati se v boj zoper zmaja in bi ga premagal ter rešil cesarično, pol cesarstva in srednjo cesarično za ženo.

Minil je ponedeljek, minil torek, a nihče se ni oglasil. Cesar je zopet razposlal na vse strani jezdece, ki so vabili viteze in junake na boj zoper zmaja, a nihče se ni upal priti.

V četrtek je Slabota prosil cesarskega lovca, svojega gospodarja, za dopust za dva dni, da gre zopet domov pogledat. Lovec mu je dovolil, in Slabota je šel v mesto h krčmarju.

Pogledal je najprej v hlev k svojemu konju. Veselo je zahrkal konj, ko ga je zagledal. Slabota ga je objel za vrat kakor prijatelj prijatelja ter ga božal. Potem pa je šel h krčmarju, ki ga je odvedel v sobo k cesarični. Ta ga je jako veselo sprejela ter ga prosila, naj reši jutri še njeno sestro kakor je zadnjič njo. Slabota ji je obljubil, da stori to, a opomnil jo je še enkrat, da naj bo mirna in tiha v sobici, da nihče ne zve za njo. Dejal ji je tudi, da ji jutri privede njeno sestro sem, da ji ne bo tako dolgočasno sami. To je cesarično tako razveselilo, da mu je podala roko.

Slabota je skrbno krmil konja z najboljšim senom in ovsom. Drugo jutro ga je pa nakrmil s pšeničnim kruhom in napojil s starim vinom. Preoblekel se je zopet v vojaško obleko, zajahal konja in jezdil k morju.

Cesarična je gledala skozi okno za njim, in ko se je ozrl, mu je mahal z robcem v pozdrav in bodrilo, on pa je lepo po vojaško salutiral in jezdil naprej.

Ko je prijezdil k morju, ga je tam zbrana množica burno pozdravljala in hitro so odstranili cesarično, ki je že bila na črnem odru pri morju, in Slabota je jezdil na oder.

Ni imel dolgo časa opazovati morje, zakaj pričelo je zopet šumeti in šumelo je čimdaljebolj, in prisopihal je zmaj. Pridrvi naravnost na oder ter se zažene v konja, ki zaradi silovitega navala odskoči na kraj odra. Slabota se je ustrašil ter menil, da ga premaga zmaj. Spomnil se je šepave lisice ter jo poklical na pomoč in že je bila lisica na odru. Skočila je zmaju na vrat ter ga pričela grizti, kjer je bil najbolj občutljiv. Nevoljen se je stresal zmaj, da bi se rešil nadležne lisice, a Slabota je ohrabil konja in je pogumno začel udrihati z mečem po zmaju. Vnel se je ljut boj; zmaj se je zaganjal v Slaboto in konja ter se otresal zvite lisice, lisica ga je pa grizla ter spretno skakala z vrata na vrat, Slabota pa je sekal glave, kakor podira drvar drevesa. Že je odsekal zmaju šest glav, ko se zmaj zvali v morje, lisica pa skoči z odra in izgine. Zmaj je zarjovel, se nagrozil Slaboti in dejal: „Čakaj, danes teden zdrobim tebe, konja in tisto malo spako.“ Menil je lisico.

„O, le pridi,“ je odgovoril Slabota, „le pridi, da ti odsekam vse glave in vzamem življenje, da bo konec tvojih pregreh.“

Ljudje so z grozo in strahom opazovali oddaleč boj ter so trepetali, da podleže Slabota. Prosili in molili so Boga pomoči, naj da Slaboti potrebno moč in pogum, da bo vztrajal, in ko so videli, da je Slabota premagal zmaja, so zavriskali veselja ter poslali po cesarja in godce. Prišlo je mnogo godcev, ki so svirali poskočne, vesele skladbe, in cesar se je pripeljal v zlato kočiji.

Zopet se je cesar Slaboti ginjen zahvaljeval, ga objel ter prosil, naj sede k njemu v zlato kočijo ter se naj pelje v cesarski grad, da ga bo obdaruil kakor zasluži.

Slabota je odklonil vsako darilo, prosil je le, naj mu dajo rešeno cesarično, da bo jezdila poleg njega. Čeprav nerad, je vendar cesar privolil.

Komaj pa je imel Slabota cesarično poleg sebe na konju, je odjezdil kot veter, da nihče ni vedel kam. Vsuli so se ljudje za njim, a kje je že bil on!

Prijezdil je v mesto h krčmarju. Ta ga je že pričakoval na dvorišču, kakor mu je bil prej naročil. Slabota je izročil konja krčmarju, cesarično pa odvedel v sobo k sestri.

Veseli sta se sestri objeli ter jokali same radosti, da sta rešeni. Ginjeni sta se zahvaljevali Slaboti za rešitev, in srednja cesarična je vzela s prsta zlat prstan ter mu ga dala v spomin in zahvalo za srečno rešitev. Slabota je podarjeni prstan hvaležno sprejel ter ga je skrbno shranil k onemu, ki ga je bil prejšnji dan dobil od najstarejše cesarične.

Šel je potem v svojo sobico in se preoblekel. Pogledal je še h konju v hlev. Krčmar pa je bil konja že dobro oskrbel, in šla sta oba, Slabota in krčmar, v sobo k cesaričnama. Morali so vsi, obe cesarični in krčmar, Slaboti obljubiti, da nikomur ne izdajo, da sta cesarični tukaj in da cesarični ne smeta iz sobe.

Ker je bila srednja cesarična najstarejši povedala, v kakšnih skrbih je njun oče za najstarejšo, kam da je izginila, je prosila ta, če sme očetu cesarju pisati kratko pisemce, da ne bo preveč v skrbih. Slabota je dovolil, a dejal, da bo pismo sam nesel cesarju. Hitro je sedla najstarejša cesarična k mizi ter pričela pisati pismo, pa prišlo je medtem ljudstvo od morja in šli so vsi k oknu gledat. Gledali so skozi zaprto okno, da bi jih nihče ne spoznal.

Ljudstvo je vriskalo veselja in prepevalo, godba je svirala; sredi množice se je pa peljal cesar v zlati kočiji. Zazvonili so zvonovi po vseh cerkvah v mestu in z hiš so zaplapolale zastave.

Ko je ljudstvo odšlo, je najstarejša cesarična hitro napisala to-le pismo:

Preljubi oče!

Nikar ne žalujte ter ne bodite v skrbi zaradi naju. Midve sva na varnem ter se nama ne godi hudo. Upava, da se kmalu vidimo.

Vas iskreno ljubeči

cesarični.

Slabota je vtaknil pisemce v žep, se poslovil ter odšel v cesarski grad, kjer je zopet stregel psom ter jih učil skakati in loviti.

Drugi dan se je šel cesar izprehajat na vrt. Bil je potr, ker sta mu manjkali sedaj že dve hčerki. Sedel je truden na klopco pri zidu ter zamišljen zrl pred se. Slabota ga je pa opazoval skozi plot; smilil se mu je in naglo je vrgel pisemce k cesarju. Priletelo je preko cesarjeve glave ter mu padlo k nogam. Začuden je pobral cesar pisemce ter ga odprl, Slabota pa, ki ga cesar ni videl, je naglo izginil za vogel ter šel k svojim psom.

Ko je cesar pismo prebral, je vesel skočil na noge ter glasno zažvižgal. Priletelo je vse polno služabnikov. Prišla je tudi najmlajša cesarična. Cesar se je razjokal, jo objel ter dejal: „Ljuba moja, nikar se ne boj, tudi tebe bo rešil junak. Glej, tukaj-le sem sedel ves potr in žalosten, pa prileti od nekod to-le pismo k mojim nogam. Pišeta mi moji rešeni hčerki, da sta na varnem, da se jima ne godi hudo, da naj ne bom v skrbih zaradi njiju in

da se kmalu vidimo. — Služabniki moji, hej,“ se je obrnil k njim, „hitro preiščite ves vrt in okolico okroginokrog, morda dobimo človeka, ki mi je pismo prinesel, ter tako pozvemo, kje sta cesarični.“

In takoj so se razpršili služabniki na vse strani, preiskali ves vrt, preiskali okolico okroginokrog, a nikjer ni bilo žive duše razen na spodnjem dvorišču, kjer je lovski hlapec Slabota učil pse skakati in loviti. Nikomur niti na misel ni prišlo, da bi bil Slabota vrgel pismo ter ga tudi niti izpraševali niso in tako niso mogli zvedeti, odkod je prišlo. In zopet so domnevali, da je pismo priletelo po zraku, da mora biti junak, ki je rešil cesarični, ali čarovnik ali angel božji, ali pa ... In tu so skomizgali z ramami ter si šepetali nekaj na uho.

Slabota pa je vadil in učil pse ter se ni brigal za nič.

(Dalje.)

Velika noč — veliki dan.

V spomin na minule praznike spisal *Ivan Stukelj*.

(Konec.)

o jutranjem duhovnem opravilu smo se vrnili domov. Vsi ljudje so se hipoma razšli, na cesti ni bilo opaziti niti otročadi niti odraslih ljudi. Vsaka družina je bila zbrana okolo mize pri jerbasu velikonočnega „blagoslova“.

Naš očka je bil vselej ta dan svečanosten v vsem svojem kretanju in dejanju. Z neko sveto resnobo nam je pri tem obedu delil velikonočna jedila. V drugih dneh je bila razdelitev jedil materina reč.

Potem pa, ko smo se nasitili, pa le ven na plan, v prirodo, kjer tudi praznuje Velika noč svoj — veliki dan. In šli smo, oče, mati, moj starejši in mlajši brat ter jaz.

Oče je bil oblečen v črno starinsko obleko, ki je bila pri rokodelcih v navadi izza usodepolnega leta 1848. Suknja mu je bila dolga ter je imela ob krajih nekoliko proč strleče škrijce. Na glavo si je del svetlosiv mehak klobuk s širokimi okrajci. Ta ali oni mlad človek, srečavši nas, se je namuznil tej nenavadni opravi, a meni je oče v nji jako ugajal, saj je lepo pristojala njegovi suhi postavi in bledemu, gladko obritemu obličju.

Mama pa je bila očetu nasprotje, rdečelična, obilnega stasa, oblečena v preprost kroj, kakršnega so tedaj nosile tržanke. Bila je tisti čas v najčistejši, najlepši dobi.

Namerili smo pot proti Staremu gradu, ki je stal na nevisokem griču za trgov onkraj potoka, nedaleč od farne cerkve, ki je stala poleg nje nekdanja grajska kapela, posvečena sv. Mariji Magdaleni in Notburgi.

Veselo je šumel potok, poskakujoč črez kamene in skale ter visoko metal srebrne pene. Zvonko je donela iz njegovih valčkov svobodna pesem

pomladi. Povodni kos se je izpreletaval nad njim, zdaj se ponical v bodro vodo, zdaj zopet posedal in pocincaval na kamenju, ki je štrlelo iz potoka, vabeč svojega tovariša, ki je blizu brega na solnčnem kraju drobil svojo srebrno zvenečo pesem.

Prišli smo črez brv do klanca, kjer je velik oreh razprostiral dotlej še gole veje. Pod njim je cvetelo vse polno sinjih vijolic. Mama je posebno ljubila te cvetice, in pomagali smo ji, da jih je kmalu nabrala lep šopek, ki si ga je pripela na prsi. Potem pa smo trgali trobentice in piskali z njimi, in tudi oče je piskal. Poleg so cvetele vetrnice s svojimi nežnimi rožnobelimi listki. Ti so ob pomladnem vetriču vztrepetavali kakor bi se bali, da zima še enkrat ponovi svoje kruto gospostvo.

Prišedši blizu cerkve, smo krenili na desno proti grajskim razvalinam. Tu se je po zidovju in pečinah košatil bršljan in njega čili tovariš zimzelen, ki ju ne ukonča tudi najostrejša zima. Oho, in tu v kotičku med zidoma se je skrival zaledeneli sneg, kakor bi tudi on hotel vsaj od strani opazovati krasoto, veličanstvo velikega dne — vstajenje, preden izpuhti in izgine v vsemirje. Zraven je cvetela gručica belih zvončkov, njegova ljuba deca. Kako težko mu bo slovo od njih!

Dospeli smo do vrha. Rajsko lepa priroda je bila pred nami kakor nevesta v nežnozeleni obleki, posuta s cvetovi. Potok se je vil kakor srebrn pas okolo ledij in tam sneženi vrhovi, obsevani od solnca, so ji bili dijamantno ognjeni diadem na glavi.

Posedli smo nekateri na malo klopco, drugi na nizko zidovje. Naslonil sem glavo mami na ramo, objemši nje laket z obema rokama. Opojno je dehtel vijolčin duh iz njenega šopka. Nepopisno čuvstvo mi je prevzelo duha in srce. Misli so mi letele nazaj v prva detinska leta, budile so mi spomine.

Na Veliko noč je bilo kakor sedaj, pa tisti čas sem sedel mami v naročju kot petleten deček. Na bližnji smreki je pel kos svojo pesem in lastovke so v visokih lokih vzletavale pod nebo in zopet se globoko nižale, kakor bi hotele meriti to neskončnost neba, ki ga je razprostrla pomlad v jasni modrini na svoj — veliki dan vstajenja... Kakor da bi bil moj duh sedaj prvič vzletel skozi otroške oči nalik lahkokrilemu metulju, da se je prvič zavedal, da živi v brezmejnem vsemirju božjega stvarstva. In vse to je bilo tako neizrečno lepo. Moj otroški duh je imel svoj prvi — veliki dan...

*

Tam iz razpoklin zidovja je smuknil v luskinastem oklepu — martinček. Morda je to kak uklet vitežič, ki čaka — odrešenja. Nu, najbrže ostane takšen, kakršen je sedaj, a vendar se veseli krasno vznikle pomladi! — Postal je nekoliko, zazdehal kakor bi se hotel v polnih vdihih naužiti balzamičnega pomladnega vzduha.

Oče nas je sedaj spomnil nekdanjih gradov in življenja po njih. In to je znal tako mično in verno pripovedovati, saj je kot šestnajstleten deček hodil na tlako v graščino svojega rojstnega kraja ter marsikaj doživel.

Duh se mi je zdajci zamislil nazaj v tiste čase, in te razvaline so bile takoj krasen grad.

Velika noč je, orožje počiva; potihnilo je njega rožljanje.

Težka grajska vrata pod visokim portalom so se odprla, in grajski gospod s svojo gospo in otroki so se prikazali; stopali so po visokih stopnicah, da so prišli na plano.

Vitez se je vstopil tam na robu ob okroglem stolpu. Zazrl se je v krasoto pomladansko. Kakor v tiho molitev je sklenil roke ter jih povesil predse.

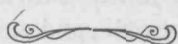
Velika noč! Vstali Zveličar je ljubil ves svet, ljubil tudi trpine! Ne hrepene li tudi tlačani doli po njegovih grajskih vaseh po svobode velikem dnevu?

Pristopila je h graščaku njegova gopa, zavesila svojo roko pod njegovo. V razcvetajočo prirodo je uprla svoje veliko, modro in mило oko. Uprla pa je tudi svoj pogled tam dol v nizke, borne koč kmetov-tlačanov. Velika noč je in nje srčna želja je, da jim zasije dan svobode. Slovanskega rodu je ona in mehkega srca, zato hoče izprositi pri gospodu soprogu svobodo tlačanega rodu...

Leta in leta, rod za rod, je tlačansko ljudstvo hodilo o Veliki noči k tej kapeli, ki ga ni mogla obseči. Pod jasnim nebom je goreče molitve pošiljalo proti nebu ter prosilo, upalo in slednjič dočakalo neko Veliko noč — veliki dan svobode. In tedaj je v tej grajski kapeli zmagonosno zazvenela: Aleluja!

* * *

Vse smo opazovali, od vrbove vejice, posute s srebrnimi mačicami, do drobnih mušic v zraku, ki so plesale in rajale — in o vsem smo razmišljali. Naša radost ni bila na zunaj hrupna, a naša duša je pevala, vriskala: Velika noč — veliki dan!

Čolnar.

*Kakor sanje po valovih
plava, plava
čolnič moj.
Ljubko vetrec poigrava
z belim jadrom se nocoj.*

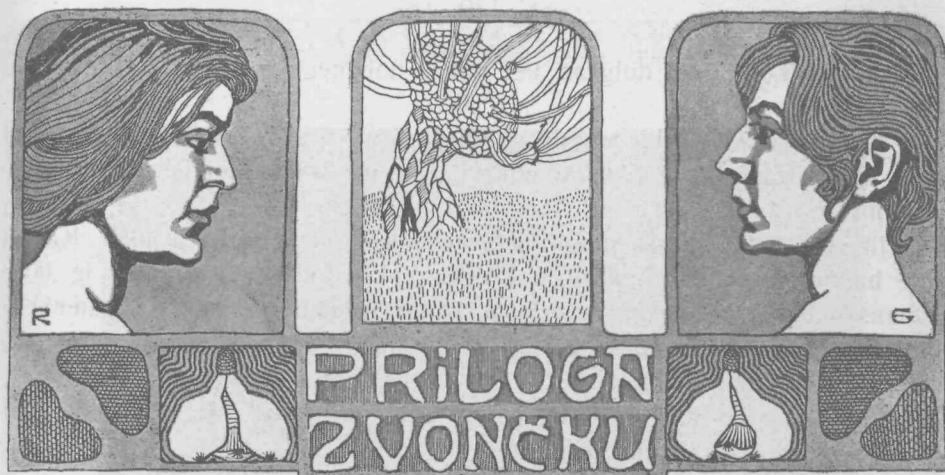
*Čolnič moj, ej, plovi, plovi
v novi svet
tam za vodoj.
Daleč so že mili krovi,
nedogleden dom je moj.*

*Tihi vetrec, žarne zvezde
priče mojih
so solzá.*

*Li za mano kdo od dragih
misli, plače, sam Bog zna.*

Fr. Kolednik.

Andrejčkove piščalke.

Spisal *Fran Tratnik.*

binkoštnih praznikov je bilo. Na obisku sem bil pri teti na Gorenjskem, precej visoko gori pod nebom malo niže od cerkvice svetega Miklavža. In tam gori sem videl in spoznal Andrejčka, mladega desetletnega pastirja. In ne vem, če sem se že s kom tako čudno sprijaznil kakor s tem Andrejčkom. Ta prijaznost je imela pa tudi svoj vzrok.

Le poslušajte, kako se je to naredilo!

Malo pred nočjo sva bila sama v hiši. Sedela sva za mizo. Andrejče je gledal skozi okno: zunaj je deževalo in megle so se vzdigovale iz dolin in vlekse kakor samo dolgočasje. Ni bilo videti neba; še svetega Miklavža je zavila sapa v sivino.

Videl sem: Andrejčkov poln in cvetoč obraz je bil nevesel, jasni pogledi iz živih temnih oči so mu hrepeneli ven v pomladansko svežo prirodo. Ali ta nesrečni dež!

Še meni je bilo težko — in da bi malo pozabila neprijetnega vremena, sva se jela pogovarjati:

„Andrejče, odkod si doma?“

„Tam od Zalega loga.“

„In zdaj paseš tu na Golici? Ali rad paseš?“

„O, rad, zakaj bi ne?“

Gotovo se mu je čudno zdelo moje vprašanje, ker me je tako nemirno pogledal in se namuzal poredno.

„In ti ni prav nič dolgčas, ker nimaš nobenega tovariša, da bi pasla skupaj?“

Ej, ej, zdaj šele bi morali videti fantiča: v obraz se mi je zasmeljal in to tako široko, da je pokazal obe vrsti lepih, kakor mleko belih in zdravih zob.

In res, kako mi je moglo na misel tako neumno vprašanje. Kje in kako bi mogel poznati Andrejček dolgčas? Vsa ravan, kjer pase, je tako neznansko lepa, vsa zelena in rožasta, kadar je nebo jasno in se smeje v solncu, in tudi Andrejček se vsemu temu smeji, v nedolžnem veselju mu teko lepi pomladanski dnevi.

„Kajne, poješ in vriskaš na paši?“ sem mu rekel.

„Tisto že. In piščalke delam.“

„Piščalke delaš.“

„O, tiste pa rad — in znam jih.“

Krepko mi je pogledal v oči, ponosno se je vzravnal pred menoj na klopi. Kaj slutim: morda, morda da mu je bilo v nedolžnih mislih še celo očitiranje: znam jih delati, znam — in ti jih pa, mislim, ne znaš.

„No, Andrejček, mi boš pa naredil eno. Boš? Kajne saj boš!“

Nezaupno me je pogledal. Gotovo je mislil, da se šalim z njim. Zato sem mu še ponovil:

„Saj mi boš eno, pa vsaj! Vzamem jo seboj za spomin.“

„A res?“

„Res ... res ...“

„Če je tako, jo pa lahko naredim.“

„Jutri, kajne?“

Andrejček je pokimal, videti je bil popolnoma zadovoljen: z obraza mu je gorela zdrava rdečica in oči so mu sijale svetlo in prijazno. Takrat sva nekoliko pomolčala.

Kar hipoma se pa Andrejček spomni nečesa. Hitro vstane s klopi in ne reče ničesar.

„Kam pa, kam?“

„Po vode h koritu.“ Komaj to je utegnil še povedati in že je smuknil skozi vrata. Ostal sem sam. Na mari mi ni bilo drugega, le o tem pridnem pastirju sem mislil. Tako sam visoko v hribih, nima svoje družčine, in vendar mu je tako lepo in srečno, da bi ne mogel misliti, kaj bi bil, če ne — pastir ...

*

Še prav vedel nisem, kdaj je odprl Andrejček vrata v hišo in stopil čisto nalahno predme. Začuden sem se pa zavzel, ko je pred mano zapiskal na vso moč ...

„Oho, Andrejček — ti si pa že naredil piščalko,“ sem ga pohvalil.

Prav je bilo to mojemu mlademu prijatelju, ponosen je bil.

„Sem že naredil, kajne, jaz znam.“

„Res, Andrejček, že vidim, da znaš in prav lepo narediš. Ali daš meni piščalko?“

Junak

„Dam.“

„Zdaj te imam pa rad. Prijatelja sva. Saj sva, Andrejček — ali ne?“

„Ne vem.“

Res sem bil že v skrbeh, kako bi mu pokazal, da sva res prijatelja. Mestnega otroka malo pobožam, primem za bradico in mu pokažem sladkorja — pa je opravljeno: smo že prijatelji. Tukaj pa ni šlo tako naglo od rok.

Mislil sem, kako bi mu ustregel. Zazdelo se mi je, da bo tako najbolje. Spoznal sem namreč, da ima Andrejček v sebi precej nagnenja k slavohlepu. Toda ne tisto slavohlepje, ki ga ima svet; kje bi ga mogel poznati in ga razumeti v svojih čistih mislih? Ne, njegovo je nedolžno in, kar je največ vredno — pravično.

„Andrejček, ali znaš brati?“

„Znam.“

„In rad bereš?“

„Rad. Pa poleti ne utegnem dosti. Hodil sem v šolo do sv. Jurja — a zdaj ne več do jeseni. Takrat pa spet, ko ne bom več pasel.“

„Že prav, ker znaš, bom pa spisal nekaj o tebi: da znaš prav lepo ovijati in urno delati piščalke. In bral boš ti, pa še tiskati, veš, v knjige bom dal tiskati, da zna Rantov Andrejček delati prav lepe in dobre piščalke kakor noben drugi. Tudi bodo brali, da njegove piščalke piskajo veselo in jako ubrano.“

Ves vesel in živahen je postal Andrejček. Široko se je smejal in vprašal me je:

„Oho, oho, ali prav zares?“

„No, če pravim, čisto zares.“

„Če res, bom pa jutri še naredil piščalke, a jutri ne vrbovih, leskove močnejše pojo.“

Tako so mi bile spet obljubljene piščalke in zdaj še boljše — leskove. Ne morem drugače kakor da ga sedaj še posebe pohvalim:

„Ti si res priden!“ —

ln drugo jutro — mimogrede se mi zdi, da moram omeniti: ni bilo več deževno in ne megleno, oh, ne: kakor pozlačeno se je smehljalo vse v solncu — takrat sem imel šele pravo priložnost občudovati Andrejčkovo mojstrsko ročnost pri ovijanju piščalk. Prišel je od velike maše s sestro Lojzko in s sabo prinesel dolgo leskovo palico. Nekje spodaj v dolini jo je bil zapazil in jo prinesel s seboj na grič. Brž se je lotil dela z vsq vnemo in z veseljem. Sukal je palico in z nožem zarezaval naokrog sočno kožo, kar v trenutku jo je zvil v piščalko, ki se je proti koncu vedno bolj razširjala. Na sprednjem zoženem koncu je še nekoliko priostril — in konec je bilo vsega dela. Mlademu mojstru se je delo prav dobro obneslo: tri piščalke je zvil — ta bo piskala, kakor zvoni mali zvon pri svetem Miklavžu; ta-le druga bo donela kakor srednji, in največja — tretja bo bučala kakor veliki zvon. Tako jih je ubral kakor glasove vseh treh zvonov s cerkvice na gori.

In tudi te piščalke je dal meni v spomin. Jaz sem pa tudi izpolnil, kar sem mu obljubil . . .

❖ ❖ ❖

Danes pošiljam v svet te Andrejčkove piščalke. Prav lepo pojo še vse in hvalijo in slave svojega mladega mojstra, ki jih je poklical v življenje, da bodo pele črez bregove in doline ... In oznanujejo Andrejčkovo radost in srečo ...

Vi mali, ki berete slavo Andrejčkovo, spominjajte se večkrat tega pridnega in živahnega pastirja in njegovih piščalk, ki jih je naredil visoko v gorah gorenjskih. Veseli so ti piščalkini glasovi — in tudi vaša mlada srca naj bodo radostna in srečna . . .

Bajka o junaku.

*Na iskrega konja je sedel,
ko jahal je v pisani svet,
in majki je svoji obetal:
„Tak, kakor sedaj me poljubljaš,
povrnem v naročaj se spet.“
In materi dolga so leta
posrébrila črne lasé,
ko venec je lovorov spletal
na tujem sin v bojih si vročih
in sekal sovragom glavé.*

*In k starki junak je privriskal
prek širnih zelenih planjav,
krasile so čelo mu brazde,
pokrivale grudi so rane,
in belec je ves bil krvav.*
*„Moj sinko, ah, takšen prihajaš
zdaj k materi veli nazaj!
In kaj si dejal pri slovesu!
Besede govoril si lepe,
lagal si mi, sinko, tedaj . . .“*

D. A.

Prvi roj.

Spisal Ivo Trošt.

ri Muhičevih so čebelarili od pamtiveka. Stari Muhič, njegov oče in ded ter dedov oče in ded — vsi so bili čebelarji na glasu. Vaščani so često ugibali z vso resnobo, kaj je starejše: Muhičeva hiša ali Muhičev ulnjak. Stal je približno sredi vrta, obrnjen proti solncu. Otroci so dobro vedeli, da ne smejo blizu, zakaj marsikak predrznež je plačal neposlušnost z nabreklih licem, rogom na čelu ali z želom v ščemečem prstu na roki ali nogi. Smeli so le k ulnjaku, ko jih je klical Muhičev ded — širom slovenske domovine znan čebelar — jeseni, ko je podiral satovje. No, tedaj so se otroci pošteno posladkali. Toda gorje njim, ako so silili k ulnjaku poleti ali celo spomladi. Vsa vas pomni dogodek, ko se jih Muhičev ded nekega dne v juniju kar ni mogel odkrižati. Menda jim je dišal med v panjih kakor čebelam po cvetočih smrekah in kostanjih. Da, prav kostanji so krasno cveteli tisto pomlad.

„Pasja noga, naj pa bo, sitnosti otročje,“ se je zadržal ded, „le pridite sem, toda posamezno, ne po dva ali več skupaj! Le brž! Ti Mikšev — prvi!“

Jožek Mikšev se zareži zadovoljno in caplja počasi po vrtu in se vedno ozira, če je niso tovariši že pocedili za njim po vrtu proti uljnjaku. Toda deda Muhiča beseda je bila trda, pa so slušali. „Na, Jožek, ker si — priden!“ de Muhičev stari oče in ponudi dečku lep kos rumenega satovja, polnega svetle tekočine, ki se je Jošku kar cedila med prsti na tla. Škoda se mu je zdelo tega, tako škoda, da je komaj požiral sline. Toliko, da se dedu ni pozabil zahvaliti za obilen oblizek, pa jo ureže od uljnjaka in se ponosno smehlja tovarišem, ki so nestrpno čakali ob vratih, kdo bo za Joškom na vrsti. Ali še bolj nestrpno je čakal Jožek, da pokusi med iz rumenega satovja. Ni se mogel premagati. Naglo odlomi precejšen košček, pa z njim v usta. Oh! —

Naprej ni mogel, iz ust ni mogel. Ded Muhič mu je namreč dal kos satovja z medom, ki so ga čebele nabrale na kostanjevem cvetju. Ta med je pa tako sladko grenak ali prijetno zoprn, da se je Joškovo lice skremžilo v podobo, ki kaže, da vleče nekdo fanta za lase na sencih. Tako žalostno se je držal, da niso tovariši prav nič čakali, kdo pride sedajle na vrsto, marveč so odnesli pete izpred Muhičevega vrta. Dedova čebelarstva umetnost pa je od tistega dne pridobila za cel oblak slave in spoštovanja.

Poslej ni bilo treba poditi izpred uljnjaka niti domačih otrok. Imeli so namreč pri Muhičevih Dinka in Rafka. Oba sta rada pokušala med, oba sta želela postati kakor vsi Muhičevi — umna čebelarja. Ded je bil neizprosni. „Od uljnjaka preč, če ne, ti dam medu,“ je rekel in Dinko je vedel, da misli ded tak med, kakor ga je dal Mikševemu Jošku, pa se je vdal. Letošnjo zimo sta se z dedom vendar domenila, da ogrebe Dinko spomladi prvi roj. Saj je ponosno poudarjal, da mu je že enajst let, torej si že upa nekaj. „Mhm!“ je pritrdil ded, iztrkal vivček in ga položil na zapeček, potem je pa rekel počasi in odločno: „Pa z mrežo na obrazu.“

Dinko je bil skoro užaljen, zakaj mislil si je: „Ako ogreba ded brez mreže, kako da bi jaz ne, ki sem tudi že velik.“

Umaknila se je stroga zima. Pomlad je privihrala v pisanem plašču na naše livade, polja in gore. Zagostoleli so ptički, in s cvetjem se je odelo drevje, s cveticami travnik in log. Muhičev uljnjak je bil odprt že več tednov. Živalce so nanašale med in snažile iz stanovanja zimsko navlako. Zadovoljno jih je opazoval ded, težko je pričakoval Dinko prvega roja. Rad bi bil vedel kar naprej dan, uro in minuto, kdaj se spusti roj kakor deroča voda iz panja, se dvigne v zrak, se suče in umišlja, kam bi sedel. To se je zdelo Dinku nebeško veselje. Sam bi tekel po nov panj, ki mu je ded naslikal pozimi na skončnico domačo cerkev in domačo hišo, pa bi stopil za rojem na bližnji zid, bi ga ogrebel v panj in — šele potem šel povedat dedu svoje junaštvo.

Tako si je mislil Dinko, pa človek obrača, Bog obrne. Ded je moral dečka svariti, naj ne hodi preblizu čebel, ker rade opikajo neznanega človeka.

Dinko pa ni mogel strpeti, ko je poslušal ded na koncu tega in onega panja, če že poje matica, kar mu je bilo zanesljivo znamenje, da bo kmalu roj. Tudi Dinko se je hotel prepričati, če bo kmalu vzcvetela njegova sreča s prvim rojem. Poslušal je in poslušal, a razložil ni ničesar med toliko tisoči glasov v panju. Kar čuti, da ga je nekaj zbadlo v boso nogo prav blizu palca na stopalu. Hudo ga je zbolelo. Pogleda in vidi, da se na zbodenem mestu drži čebela. Urno jo odstrani, ali v rani je ostala črna pika — želo. Tega ni mogel odstraniti. Bolelo ga je vedno huje.

Sedaj ni bilo treba dedu prepovedovati: ne k čebelam. Na tihem jo je pobral z vrta. Niti povedati ni maral, kaj se mu je zgodilo, da si mu je bilo hudo do solz. Ni hotel, pa ni, ker bi se mu bil smejal ded, češ, že tako velik, pa se jočeš, če te piči čebela. Molčal je in trpel in prosil Boga, da bi še ne bilo roja, ker z bolno nogo bi itak ne mogel ponj. Še v šolo ni mogel drugače kot bos in veliko premagovanja je bilo treba in veliko vztrajnosti, da ni šepal na bolno nogo. To bi ga izdalo in potem z Bogom junaštvo. Trpel je in molčal.

Naslednji dan mu zaupa ded, da bo kmalu prvi roj. Deček se je prestrašil te vesele novice, zakaj noga ga je bolela jako hudo. Hodil je že še, toda plezati bi se ne upal po roj na drevo. Popoldne mu je nekoliko odleglo, roj še ni zletel. Jutri, jutri, se je tolažil deček in ogledoval zateklo nogo.

In res! Drugi dan pred poldnem pride ded vesel klicat dečka: „Pridi, pridi, Dinko, da boš videl. Ga že imamo, ga že imamo. Ta pasja noga je sicer zletel črez zid z vrta na sosedovo hruško, pa nič ne škoduje. Ga že imamo, ga že imamo. Hitro pristavim lestvo, ti pa boš nesel panj pod vejo in ga ogrebeš. Ako bo hud, ga poškropiš z vodo.“

Dinka je poslednja opomnja dirnila prav nemilo. Noga ga je še bolela, da se ni mogel obuti, in ded pripoveduje, da bodo čebele zopet hude. V naglici poišče nekaj starih krp in zavije vanje bosi nogi, potem jo udere z dedom v uljnjak po panj. Tam je pa dobro vedel, kje ima ded spravljeno mrežo, ki si z njo pokrije obraz, kadar so čebele razdražene, sicer se njega, ki so ga navajene, ne loti nobena. Ded, ki je nesel na rami lestvo, ga pogleda po strani in pravi: „Hm, pa si rekel, da ga ogrebeš z razkritim licem. In kaj pa to? Tako čudnih copat še nisem videl, odkar čebelarim. Pasja noga, dobro si se zašancal, fant!“

Dinko je molčal, zakaj zdelo se mu je, da ded najbrže ve nekaj o predvčerajšnjem piku. Ni mu privoščil veselja, da bi mu očitil, kako slab čebelar bo. Previdnost je pa vendar potrebna, zakaj čebelin pik ni prijetno ščegetanje. Zato je podil bratca Rafka, naj gre domov, ker nima tukaj drugega opravila, kakor da draži čebele s svojo navzočnostjo. Ali Rafko se ne gane. Kakor pribit opazuje roj in pa kako ga ogreba Dinko.

Seveda: pri Muhičevih so bili od nekdanj čebelarji in tudi bodo, kakor vse kaže.

Z veliko težavo sta spravila panj po lestvi na drevo. Dinko je bil v nevarnosti, da telebne s hruške, ko ga je pomikal k roju. Slednjič zdihne

ded: „Hvala Bogu! Dobro bõ. Le pusti ga sedaj! Vzamem jaz dolgo prekljo in stresem vejo, pa bo naš.“

Junaško prileze Dinko z drevesa. Bratec ga je zavidal za prvi uspeh

in trdil, da bi bil on še veliko bolje postavil panj. Dinko ga pogleda pomilovalno in reče: „Pa ne danes. Kadar boš velik.“

Užaljen zatakne Rafko obe roki v žep in odkoraka počasi izpod hruške. Ded je bil med tem časom že spravil roj v panj. Ta pa mora ostati do

večera na hruški. Zato pustita lestvo in odideta na vrt. Ded se je šalil že spotoma:

„Hm, pa ne boš nosil sedaj kar cel teden teh-le copat?“ Deček odkima. Iz dedovega pogleda je spoznal, da bo kmalu očita njegova skivnost.

„Pa z mrežo si se tudi zahomotal kakor v najtrši zimi. Kaj?“

Dinko odvrne, da se je bal čebel.

„Ali si že spoznal, kakšen je čebelni pik, pasja noga?“

„Sem, kaj bi tajil.“

„Predvčerajšnjim, ne?“

„Da.“

„No, vidiš, da vem vse. Junaško si se držal. To me veseli. Tudi tvojemu očetu moram povedati, da že nekaj prebiješ. Vztrajnost je neznanska moč.“

Oba sta bila zadovoljna s prvim rojem.

Potem ni čuda, če so ugibali vaščani, kaj je starejše pri Muhiču: hiša ali ulnjak. Čebelarili so od nekaj in bodo še v neznano bodočnost.

Prezgodaj!

Spisal *Andrej Rapč.*

I.

astovici je zatrepetalo drobno srčece. Tako mehko-otožno ji je postalo! Nekam v daljavo si je zaželela.

Ta čut gotovo poznaš, ljubi, dobri deček. Ali si že kdaj občutil nekaj boleče-sladkega, ko si se vrnil z velikih počitnic v mesto? Kaj ti ni večkrat, posebno še prvo leto, ko si pustil dom in starše, pa odšel od njih v tuje, nepoznano mesto, k tujim ljudem, nepoznanim tovarišem, na skrivaj prilezla solza v oči? Tako srčno si si zaželel nečesa. Sam si časih nisi vedel razlagati, čemu si pravzaprav žalosten, zakaj se ti je omeglilo oko s solzo. Hrepenenje ti je zaživel v dobrem srčecu. Zagibalo se je in kar najrajši bi bil poletel tja, kjer biva mati, oče, kjer si se igral z bratci in sesticami, kjer si vil prve piščalke iz vrbovih mladik in trgal prve cvetice. Tako mehko ti je bilo ob teh spominih, da ti je morda prilezla zato solza v oko, solza mehkega hrepenenja. Pa bi šel najrajši domov, naj bi bila pot še tako dolga, še tako utrudljiva, zakaj mesto, ki si bival v njem, se ti je zdelo tako tuje, dasi si ga že nekoliko spoznal. Tako veliko se ti je zdelo mesto, tako grozeč velikan, ki je iztegnil svoje roke tja do tihe vasice in te objel. In ta prostranost, ta lepota mesta ti je bila hladna, prevelika. Po skromni hišici si si zaželel, po mali beli vasici, ki ima raztresene hišice po solnčnih brdih kot mehka gnezdeca. Po vaškem zvoniku, kjer si tolikokrat vlekel za zvon, se ti je zahotelo, in tisto mehko čuvstvo v srcu je raslo, raslo tako, da bi skoro ne bil pomislil na nikake

slabe posledice, ampak kar vrnil bi se bil najrajši pod beli krov rojstvene hiše, k žuborečemu studenčku, svojemu prijatelju, k cvetočim poljanam in dehtečemu polju, svojim dobrim znancem. Kajne! Ta čut poznaš. Hrepenenje je po domu.

Umeš drobno srčece lastovice in njeno mehko, sladko-otožno hrepenenje po onih krajih, kjer je bilo mirno, lepo, kjer je vladala človeška ljubezen, kjer žive prijatelji.

Zatrepetalo je drobno srčece lastovici, in zahotelo se ji je po belih hišicah in mehkih gnezdecih tam daleč, onkraj šumečega morja, tam daleč, kjer ji je pravi, mirni dom.

Obletaval je ptička lepe južne kraje. Vsa njih lepota je zatemnela v velikem hrepenenju po domu. Tuj ji je bil južni kras. Zganilo se je v nji ono, kar se polagoma sedaj zgiblje v njenem rojstvenem kraju: pomlad. Hujša in hujša je izkušnjava. — In lastovica je mlada, neizkušena — in hrepenenje po mlačnih vetrovih, belih hišicah, mehkih gnezdecih v domovini — je zmagalo. Zažvrgolela je ptička, razpela peruti in se dvignila. Še enkrat ji je švignil pogled po sedanjem bivališču in hrepenenje jo je zagnalo kot nepremagljiv val na daljno, utrudljivo, nevarno pot. — Domov hiti.

Mehko šumljajo pod njo valovi morja. Šepečejo o tihi sreči onkraj bregov, o cvetočih vrtil in belih hišah pojo. Krepak je polet lastovice, saj jo žene hrepenenje.

Dolga je že pot, ampak bregov še ni videti, rojstnih bregov. Pa naprej, naprej! Perut ji slabi; omaguje že, dviga jo le še hrepenenje. Naprej, naprej! Že se kažejo bregovi. Tam je doma —

Slaba je, izmučena. Naprej! —

Doma je. V lini domačega zvonika počiva. Strmeče, razočarano ji gleda oko naokolo. Kje so cvetoči vrtovi, mehko mlačni vetrovi? —

Pod njo se razgrinja bel prt snega in burja piska okolo lin. Kaj ni še pomladi! Hrepenenje, kaj si lagalo? — —

Povesila je žalostno glavico. Pesem je hotela zažvrgoleti domovini v pozdrav, ampak ne more. Tako je utrujena, tako hudo jo zebe. Glavo je povesila in stresla se je, zakaj burja ne pozna usmiljenja! — —

II.

„Mama, mama!“

Jokaje je priletel drugo jutro Frlinov Petrček v hišo. Mamo je hotel imeti, saj ona, mati, ve povsod pomoči. Ali v sobi ni bilo nikogar. Še parkrat je zaklical otrok, pa potem ves tresoč se pritisnil roko z lastovico k licu, da jo ogreje — siroto. Pod zvonikom, kamor je šel zjutraj zvonit, jo je dobil. Očesca so ji bila še odprta, kljunček je še parkrat odprla in prav narahlo, komaj vidno se je zganila, potem je bila mirna, čisto mirna.

K licu jo je pritisnil, da jo ogreje in kot lešnik debele solze so mu tekle po licu. Dihal je vanjo, ampak nič več se ni ganila. Povesila je glavo in očesca je zaprla. Le skozi malo špranjo je še žalostno svetilo ljubko oko. Vnovič je zaklical mater in zajokal. Odgovora ni bilo, zakaj mati je stopila baš k sosedu.

▷ Veselje mladih dni ◁

K mizi na stol je sedel in razmišljal. Hipoma mu je lice jasno in solz ni več.

„Gor te nesem, da — pod streho. Saj si naša. Vem, da si se izvalila lani v našem gnezdu, pod našo streho. Dobro te poznam, ljuba živalca! Gori pod streho je tako prijetno. Veš, ptička, baš včeraj sem ti nastlal staro gnezdo z mehkim perjem. Jesti ti dam v gnezdo in piti. Tako gorko ti bo ondi. O, ptičica, ti ozdraviš in mi zapoješ kot lani.“ In jo je gledal: „No, daj, poglej me malo. Takoj, takoj; že greva v gnezdo.“

In je šel na podstrešje. Splezal je po tramu do gnezda. Iztegnil je roko, da položi ptičico noter, pa mu je izpodletelo. Omahnil je in padel. Ni se dosti udaril, saj ni visoko padel. Le nosek se je zadel ob tla, da je pokazal rdečo kri. V padcu je mislil le na lastovico; rahlo jo je držal kot zaklad. Še sam bi se bil ujel in nosek bi ne kazal krvi, da ni toliko pazil na ptičko. Kri si je brisal in žalostno gledal zdaj pod strop, kjer je vabilo gnezdo, zdaj na lastovico.

„Kaj pa počneš, Petrček?“ se je oglasila mati v veži.

V hipu je bil pri nji. Jokaje in brisoč rdeč nosek, ji je pravil o ubogi ptički, ki je prišla prezgodaj in je sedaj bolna.

„Ubožica,“ je dejala mati in vzela lastovico v roko. „Nič ni, Petrček, nič! Ne tvoja ljubezen, pa tudi ne njeno rojstno gnezdo, ki si jo vanje hotel zanesti, je ne oživi, zakaj prestala je, mrtva je. Prezgodnje pomladno hrepenenje jo je ukanilo.“

„Zakaj je prišla prezgodaj!“ je zaječal Petrček. Solze so se mu iskrile v prvem pomladnem solnčnem žarku, ki je po dolgem času prodril sivo meglo.

Vranec.

*Kupil bom konjiča vranca
z uzdo pozlačeno,
z grivico na svetlem vratu,
z grivo razpuščeno.*

*„Kaj ti bo konjiček vrani?“
Jahal bom na goro.
„Kaj ti uzda pozlačena?“
Z njo bom zbudil zoro.*

*Tam za goro grad prelep je,
jaz bi rad zanj znal,
kjer se griva v grm zaplete,
tam ga bom iskal.*

*A če čarovnik je v gradu,
z grivo se odel bom,
dražil čarovnika — starca,
biserov mu vzal bom.*

Josip.

Senčna podoba.

Kikeriki!

Kako starost dožive nekatere živali.

Deževniki, ki sodi med nje navadna glista, dožive precej visoko starost. Tako žive gliste do deset let. V mariborskem živalskem inštitutu so imeli črva, ki je živel devet let in enajst mesecev.

Izmed žuželk žive samice mravelj najdalje, in sicer do petnajst let, medtem ko živi matica (kraljica) čebel in termitov samo do pet let.

Izmed sesalcev živi slon najdalje, od 150 do 200 let. Tudi med pticami dožive nekatere visoko starost. Vrani in planinski orol žive do 200 let, jastrebi 118, sokoli 164 in papige še več let.

Zelena žaba učaka starost do deset let, močerad do petnajst let, krastače do 40 let. Najvišjo starost dožive pač želve. Eni izmed

teh, takozvani Daudinijevi želvi, imenovani po najditelju, so cenili starost na 300 let; živela je 150 let ujeta.

Vse te starosti pa veljajo večinoma samo za ujete živali, medtem ko dožive v svobodi lahko še večjo starost.

Ribarstvo v Jadranskem morju.

V letu 1905. do 1906. so nalovili v Istri in v Dalmaciji 9,797.000 kilogramov rib v vrednosti 6,524.000 kron. Glavni dobiček je dal lov na sardele. Seveda v teh številih nikakor niso vračunjene one ribe, ki jih polove posamezni ribiči na trnke ali majhne mreže. Ribji lov s trnki in pa z majhnimi mrežami je namreč prost. Zanesljivo iznaša teža polovljenih rib, ki niso izkazane v gornjih številih, okrog 1,000.000 kg. Ribarstvo pa bi

primorskim prebivalcem v Istri in Dalmaciji lahko prinašalo veliko večje dohodke, ako bi bilo urejeno.

Upajmo, da se to tudi zgodi ljudstvu v trajno korist!

Pajk, ki lovi ribe.

Profesor Berg v Buenos Ayresu je odkril doslej nepoznano vrsto pajka, ki se hrani z ribami. Ta pajk biva na kamenju v potokih, kjer žive le male ribice. S kamenja plete mreže vse do pod vodo in tako jih udrži, da

se ribice ulove kakor v mrežo. Sodeč po ostankih, je lov navadno dober.

Morski tiger.

To ime zasluži v pravem pomenu besede ujedna riba, latinsko imenovana Orca gladiator. Ta riba je največja sovražnica navadnih (tudi velikih) rib. Morski tiger požira prve kar mimogrede. Znameniti danski strokovnjak v ribarstvu, Eschricht, je dobil nekoč v želodcu take 5 metrov dolge ribe 14 morskih psov (tulnjev) in pa 12 pliskavic (delfinov).

Računski nalogi.

Priobčil K. S.

I.

Kakšna števila nastanejo iz produkta $37 \times 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27$ in kaj vidimo pri teh produktih?

II.

Kakšna števila nastanejo iz produkta $73 \times 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27$ in kaj vidimo pri teh produktih?

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev besedne naloge v peti številki:

L	E	V
E	V	A
V	A	L

Prav so jo rešili: Terezinka Ofentavšek, Marica Korošec, Marica Stagoj, učenke III. razreda v Vojniku; Albin Lengar, učenec v Kranju; St. Kropivnik v Ljubljani, Tončka in Lenka Schiffrer, učenki v Ribnici; Slavka in Franček Zacherl v Ljutomeru; Pavlina Kušan, Margareta Pavlovčič, Jera Markovčič, Frančiška Pelan, Marija Petrič, Marija Kristan, Marija Petkovšek, Marija Simšič, učenke v Planini; Frančiška Lozej, učenka VI. razreda v Ljubljani; Marica, Darinka in Radovan Jošt v Celju; Dragotin in Vida Schweiger v Črnomlju; Gusti Šabec, učenec II. razreda v Idriji; Justina Vremec v Trstu; Ana in Ljudmila Lavrič na Vranskem; Marta, Valerija in Milena Reich, učenke v Ljubljani; Danica in Jelica Marolt, učenki v Ljubljani; Zdenko, Metod, Boris, Halka in Dušan Pirc v Kranju; Inka Pušenjak, učenka II. razreda na Cvenu; Vida Fink, učenka I. razreda v Ljubljani; Branko Tominešek, učenec IV. razreda v Ljubljani; Kožel Katarina, Regoršek Neža, Oprešnik Neža in Šteklíč Roza, učenke v Ljubečni; Nada Nekermann, učenka V. razreda, Prosek; Lea Potočnik, učenka v Retečah; Slavko Senčar, učenec IV. razreda, Maribor; Eleonora, Lidija in Palmira Straussgittl, učenke v Bovcu; Josip Rebek, učenec v Ljubljani; Arko Bogomir, učenec V. razreda v Ribnici; Nada Kolšek, učenka v Šoštanju; Tonček Sivka, učenec IV. razreda v Sv. Jurju ob juž. žel.; Franci Rendla, učenec II. razreda, Brdo; Jožef Piškur, Alojzij Kerše, Franc Lavrini in Leopold Paulič, učenci VI. razreda v Trbovljah-Vodah; Štefica Vizjak, učenka IV. razreda na Ljubečni; Milka Poljanšek, učenka V. razreda v Brežicah; Julija Šijanec, učenka IV. razreda pri sv. Križu na Murskem polju; Angela Žužek, učenka v Skofji Loki; Otokar Žlindra, učenec v Kostanjevici; Sanda, Vidka in Štanko Samsa v II. Bistrici; Danica, Ema, Saška in Nadica v II. Bistrici; Tonika Marinič, Rozika Kosi in Micika Prelóg, učenke IV. razreda pri sv. Križu na Murskem polju; Jozefa Vrabl, Jozefa Skuhala, Terezija Škrjanec; Marija Belec, Terezija Bratina, Alojzija Kosanič, Angela Kolar, Marija Farkaš, Frančiška Jurinec, učenke V. razreda pri sv. Križu na Murskem polju; Kristina Hočevár, Frida Dinacher, Pavla Gruden, Lojzika Komljanec, Rezka Ladiha, Urška Mohorčič, Anka Paulič, Ela Praprotnik, Gustica Špetzler, Tončka Vrančič, Rozka Zupančič in Lizka Žlindra, učenke II. razreda meščanske šole v Šmihelu pri Rudolfovem; Avreljia Schiller v Črnomlju; Zvonko Korošec, gimnazist v Kranju; Nada Nekermann, učenka V. razreda v Proseku; Jožef Mursa in I. Brečko, učenca mešč. šole v Gradcu; Josip Rebek, učenec v Ljubljani.

Pomotoma so izostali iz 4. številke kot rešilci: Eleonora, Lidija in Palmira Straussgittl, učenke v Bovcu.

Čestiti gospod Doropoljski!

Ker Vam drugi toliko pišejo, želim Vam tudi jaz kaj pisati. Toda, ker Vam prvič pišem, sama ne vem, kaj bi Vam pisala, upam, da mi ne boste zamerili. Jaz kaj rada berem „Zvonček“. Rada bi videla, da bi tudi meni kaj napisali v svoj kotiček, kako besedo v odgovor, kajne, da mi boste? Prihodnjič Vam hočem več pisati o našem lepem litjskem življenju. Srčno Vas pozdravlja

Tilka Wurzbachova,
učenka II. razr. v Litiji.

Odgovor:

Ljuba Tilka!

Sama ne veš, kaj bi pisala — no, pa si le nekaj! Zato Ti res prav nič ne zamerim. Za prvič je že, saj moramo pomisliti, da je vsak začetek težak. Sedaj pa kar lepo sedi in povej kaj o lepem litjskem življenju!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Čeravno sem še jako majhna, se vendar drznem Vam napisati par besedi.

Stara sem 9 let. V šolo hodim jako rada, ker se tam učimo veliko lepih reči. Najrajša imam svojo součenko Marjeto Kolarjevo. Pri nas imamo petelinčka Petrčka, ki se z njim kaj rada igram.

Sestra mi je kupila v Šoštanju uro, ki sem imela z njo dosti veselja. Tukaj smo dobili nove krasne orgle, ki se jih veselimo, kadar jih poslušamo. Tudi pri nas je bila šola zaradi škrlatice nekaj časa zaprta. Zaradi velikega snega sem večkrat izostala iz šole. Za Veliko noč bom dobila novo obleko, ki se je jako veselim. Nazadnje Vam še omenjam, da imam 5 bratov in 5 sestrá.

Voščim Vam vesele velikonočne praznike.

Vam vdana Neža Konečnikova,
učenka I. razreda v Šmihelu.

Odgovor:

Ljuba Neža!

Sedaj se pa gotovo postavljaš, ko imaš lepo novo obleko! Ej, saj je tudi res, da mora biti vsaka deklica vedno čedna in čista. Letošnja zima je bila res huda — mraz, sneg, bolezní. Ubogi otroci! Kolikokrat sem mislil nanje, ko je bilo vse zasneženo, pa so morali — gnani od hrepenenja — hoditi v mrazu z doma v šolo in zopet nazaj. Sedaj je temu trpljenju konec: pomlad je prišla — podoba mladosti — in je zlomila zimi kruto moč!

*

Ljubi gospod Doropoljski!

Slišal sem, da otroška pisma radi sprejemate. Zato Vam pišem, kako mi gre v šoli. Zdaj smo dobili tretjokrat naznanila, mislil sem, da bom imel slabše, a imel sem še lepše. Kadar bomo dobili spet naznanila, Vam spet pišem in če bom smel v višji razred.

Srčno Vas pozdravlja

Franc Mencej,
učenec 3. raz. 1. oddelka
vadnice v Mariboru.

Odgovor:

Ljubi Franc!

Mislil si, da bo izpričevalo slabše. Ali si imel slabo vest? No, pa je vendarle prav, da je bilo lepše. Morda pa to dokazuje, da podcenjaš svoje zmožnosti. Tudi skromnost je lepa lastnost. Le tako naprej, pa boš smel v višji razred!

*

Velespoštovani gospod Doropoljski!

Ker imam priliko čitati „Zvonček“ in ga vedno z veseljem prebiram, sem našla naposled tudi Vaš kotiček. Uvidela sem iz Vaših cenjenih odgovorov, da Vam je mladina jako všeč. Zato sem se drznila tudi jaz, da se oglašam v Vašem kotičku.

Stara sem 13 let. Dovršila sem vseh pet razredov žalske ljudske šole ter obiskujem sedaj 1. razred meščanske šole v Celju. Imam se dosti učiti. Doma se učim tudi klavir.

Z odličnim spoštovanjem

Lizika Petričkova.

Odgovor:

Ljuba Lizika!

Mladina, in sicer dobra, pridna, krepostna mladina, mi je res jako všeč, zato si mi všeč tudi Ti, ko si tako pridna, da hodiš že v meščansko šolo. Učiti se je seveda mnogo — a zato pa tudi vedno več znaš. Znanje pa je bogastvo, ki Ti ga ne more nihče vzeti.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Oprostite, da Vas nadlegujem s tem pismom. Jaz sem že drugo leto naročnik „Zvončka“. Jako rad ga čitam. Posebno se mi je prikupil Vaš kotiček. V zadnji številki „Zvončka“ Vam je pisal moj brat Martin. Imam veliko veselje do učenja. Moji starši to dobro vedó. Zato me tudi ne pridržujejo doma. Koncem tega meseca dobimo šolska naznanila. Učim se še precej dobro. Posebno me veseli zgodovina in zemljepisje. Pa tudi drugih predmetov se z veseljem učim. Jeseni bom dopolnil dvanajsto leto.

Z odličnim spoštovanjem Vam vdani

Franc Vrečko
v Vojniku.

Odgovor:

Ljubi Franc!

Praviš, da te najbolj veseli zgodovina in zemljepis. Pa sta tudi to v resnici lepa predmeta. Zgodovina je učiteljica človeštva. Iz nje spoznavamo lepa in plemenita dejanja velikih mož in žená, ki so delali, živeli in trpeli v blaginjo človeštva. Ti naj nam bodo vzorniki. Ne posnemajmo pa onih, ki so delovali človeštvu v škodo! — V zemljepisu pa se učimo spoznavati ves široki svet, ki je lep in veličasten — spoznavamo pa obenem, da je naš slovenski svet najlepši, vreden naše ljubezni!

*

Spoštovani gospod Doropoljski!

Najprvo Vam poročam, da bi bila jaz rada poštna upraviteljica. A kaj, ker imam preubožne starše. Prosim odgovora v prihodnji številki, kaj in kako si hočem pomagati. Rojena sem v Idriji. Hodim v IV. razred ljudske šole v Št. Vidu pri Zatični. Prav vesela bom, če mi odgovorite na to pismo.

Srčen pozdrav! Vam vdana

Karolina,
učenka IV. raz. v Št. Vidu
pri Zatični, Dolenjsko.

Odgovor:

Ljuba Karolina!

Nikar ne obupaj, čeprav imaš ubožne starše. Ravno to Ti bodi izpodbuda, da ostaneš vztrajna in požrtvovalna. Tako lahko premagaš

vse težave in prideš do svojega smotra. Če hočeš postati poštna upraviteljica, moraš napraviti potrebne izpite in se vežbati v kakem poštnem uradu. Prosi svojega gospoda učitelja, naj gre s Teboj na pošto, kjer Ti vse povedo, kar je treba.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Pisal Vam nisem še nikoli. Ker pa čitam v „Zvončku“, kako Vam drugi učenci in učenke pišejo, sem si mislil: Kaj pa, če bi Vam še jaz začel dopisavati. Zatorej Vam povem svoje mnenje: Bil bi rad častnik. Prosil Vas bi, ako bi bili tako dobri, da bi mi svetovali, kaj storiti. Star sem komaj 11 let. Morda bi se še kaj dalo iz mene narediti. Sedaj Vas še prosim, da bi priobčili to moje ponižno pismo v „Zvončku“, ki ga tako rad čitam. Slednjič Vam še povem, da hodim tukaj v čateško šolo. Tu se ne morem toliko naučiti kakor bi rad. Čestiti gospod nadučitelj bi tudi rad, da bi šel na višje šole. Jaz bi tudi rad šel, kakor žele tudi moji starši.

Pozdravlja Vas Vam vdani

Zvonimir Skvarč,
učenec ljudske šole na Čatežu
ob Savi.

Odgovor:

Ljubi Zvonimir!

Ako hočeš postati častnik, moraš dovršiti najmanj 4 nižje razrede srednjih šol, potem pa napraviti izpit, da Te sprejmo v kadetno šolo. Dokler nimaš teh šol za seboj, dotlej se ne da več govoriti o tvoji nameri. Torej: najprej šole — potem bomo govorili dalje!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Vem, da Vam ni že dolgo nihče iz naših krajev nič pisal. Zato Vam hočem jaz nekaj vrstic napisati. Jaz prebiram jako rad „Zvonček“ ter vidim v njem razna pisma in povesti. Jaz hodim sedaj zadnje leto v vsakdanjo šolo. Drugo leto morda pojdem v višje šole. Moj starejši brat hodi v trgovsko šolo v Krškem. Dobil je jako lepo izpričevalo. In mlajši brat hodi v tretji razred vsakdanje šole. Jaz kaj pridno obiskujem šolo. Letos sem samo enkrat zaostal, zato da sem šel z očetom v Ljubljano. Oh, kako lepo je to mesto, videl sem raznovrstne vojake in lepe hiše in palače. Tudi jaz bi bil rad vojak. Drugi pot Vam hočem kaj več pisati. Zdaj pa z Bogom.

Srčno Vas pozdravlja

Josip Ivanc,
učenec v Sodražici.

Odgovor:

Ljubi Josip!

Ako vzmorejo starši in ako hočeš sam — le pojdi v višje šole. Čimveč kdo zna, temveč velja. Glej, da boš svojemu starejšemu bratu enak! — Res je Ljubljana lepo mesto. Ponosni smo nanjo, saj je središče slovenskega sveta!